wägga immelikkud, ja kui jubba hädda keige surem on, siis on abbi keige liggem.

K ú l m.

Ülleminnewa talwe, kuida keik teame, olli paljo kanget külma, mis kaugele sojematte madesse ullatas, ja meie ja maial mail paljo innimessi külma ja tuiso käes omma hauda leidsid. Agga enne wannal aial on ka monikord weel paljo külmem olnud, isseärranis aastal 1669 pärrast Kristust. Selle-aasta külmast rägib Ria-ma aia ramat, Rootsi kunninga Kaarli XI. wallitsusse aiast, umbes nenda:

Joulo kuus läksid ilmad wägga külmaks. Külm läks ikka kord korralt weel kangemaks. Ei olnud siin meie maal ükski sedda külma, waid ka nende made sees, mis muido hopis sojemad, ni kui Tännemargi-, Niderlandi-, Saksa-, Weitsi- ja teistel maal. Elbe- ja Rein-jöggi ja mitto teist suurt jögge, kelle peäl weel ial innimeste mälletes jeä pölwes hooste ja sanidega polle käidud, nendel olli nüüd ni paks jeä peäl, et keige raskemad koormad ülle weti. Nende made sees, kus innimessed enne külmast ei teädnudki, ollid nüüd kaewud kuiwaks külmetand. Hundid tullid kartusseta küllade ja linnade sisse ja aiasid weiste ja lammaste laudad läbbi külma ja nälja pärrast. Italia-maal, mis muido nenda soe Ma, et talwet ei ollegi, jäid wessi-wesked külma pärrast seisma. Mitmes kohtas sojemattes mades leiti mitto tuhhat ja tuhhat parti ja muud wee-lindo, mis jeä sisse kinni külmetand, et neid kaigastega tappeti ja käega kinni woeti. Kui sest külmast kaugemale sojematte madesse kirjotadi, siis ei tahhetud sedda seäl uskuda, kunni aega möda külm ka nende enneste kätte ullatas ja neid wäggise uskuma panni. Perno linnas ja maal olli küünla kuus wägga raske koue mürristaminne, walgo lömminne ja ma-wärriseminne, et innimesed sure hirmo ja hädda pärrast otsego surnud mitto